

Юқоридагилардан шундай хулоса қилиш мумкинки спорт жамоаларига психологик хизмат кўрсатишда уларнинг жисмоний ва психологик даражасини янада ошириш-спорт амалиётида спортчиларнинг кўпинча

ғалаба қозониши илмий исботланган. Демак спорт мутахассислари ва мураббийлар спортчиларни психологик жихатдан тайёрлашга алоҳида эътибор беришлари мақсадга мувофиқдир.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги ПФ-60-сон «2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси тўғрисида»ги Фармони
2. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Тошкент: “Ўзбекистон”. 2017, 80-б.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ёшларга оид давлат сиёсати самарадорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини қўллаб қувватлаш тўғрисида”ги Фармони. –Т.: 2017, 1-б.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 4-декабрдаги ПФ-5887-сонли “Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг мутлоқо янги босқичга олиб чиқиш чора тadbirlari тўғрисида” Фармони. –Т: 2019. 1-2-б.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 18 февралдаги ПҚ-136-сон «Спортни ривожлантириш вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғриси»ги қарори. –Тошкент: 2022, 1-2-б.
6. Абдураулов Р.А. Ўқувчи шахсини шакллантиришда спорт машғулотларининг ўрни. Монография. –Тошкент: “Фан ва технология”. 2013, 204-б.
7. Баротов Ш. Р. Психологик хизмат. –Т.: 2018, 346-б.
8. Баратова Д.Ш. Аҳолининг турли қатламларида психологик хизмат кўрсатишнинг ўзига хос хусусиятлари. /Психология. илмий журнал. – Бухоро: 2016. №2. 73-75-б.
9. Газиёва Ф.Э. Спортда гуруҳий жипслик шаклланиши ва ривожланишининг ижтимоий-психологик хусусиятлари: Психология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) илмий даражасини олиш учун тайёрланган диссертация автореферати. – Тошкент: 2019, 55-б.
10. Файзиев З.Х. Казусли вазиятларда спорчи эмоционал ҳолатини коррекциялашнинг ижтимоий-психологик механизмлари. Автореферат. Психология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD). –Бухоро: 2020, 52-б.

РЕЗЮМЕ. Мазкур мақолада психологик хизмат кўрсатиш муаммоси маълум маънода, илмий психологиянинг етакчи йўналишларидан бири сифатида қаралиб, спорт жамоаларида психологик хизмат кўрсатишнинг ижтимоий-психологик хусусиятлари тадқиқ этилган.

РЕЗЮМЕ. В данной статье проблема оказания психологических услуг рассматривается в определенном смысле как одно из ведущих направлений научной психологии, изучаются социально-психологические особенности оказания психологических услуг в спортивных командах.

SUMMARY. The problem of providing psychological services is considered in a certain sense as one of the leading areas of scientific psychology, the socio-psychological features of the provision of psychological services are studied in sports teams.

ALTRUIZM VA “NIQOBLANGAN EGOIZM”NING DIFFERENSIATSIYASI

N.B. Atabaeva – psixologiya fanlari doktori (DSc)

Toshkent davlat pedagogika universiteti

Tayanch soʻzlar: altruizm, ratsional altruizm, “niqoblangan egoizm”, xulq-atvor, motiv, gumanizm.

Ключевые слова: альтруизм, рациональный альтруизм, «замаскированный эгоизм», поведение, мотив, гуманизм.

Key words: altruism, rational altruism, “egoism in disguise”, behavior, motive, humanism.

Bugungi kunda «Ijtimoiy, diniy, millatlararo, etnik diskriminatsiya, ekstremizm, ksenofobiya»ga qarshi kurashish uchun axloqiy ustanovka va motivlarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega boʻlib bormoqda [11]. Bu borada axloqiy ong va uning motivlarini Ego-tuzilmaning konstruktleri bilan integrativ namoyon boʻlishini kuchaytirish, psixologik immunitetni shakllantirish, shaxs qadriyatlar tizimida axloqiy tushunchalarni barqarorlashtirishni taʼminlashning ilmiy-uslubiy asoslarini takomillashtirish hamda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishga qaratilgan yangi mazmundagi amaliy dasturlarni yaratish masalalarining dolzarb muammolaridan biriga aylanishi natijasida insonlar orasida bir-biriga yordam berish, hayriya ishlarini amalga oshirish, koʻngillilar harakatini kuchayishi bilan bogʻliq holatlar kuzatilmoqda. Jamiyat aholisining altruistik boʻlgani yaxshi. Biroq, koʻrinishidan altruistik xulqni ifodalovchi har qanday xatti-harakat ham “altruizm” boʻla olmaydi. Chunki insoniyatga xos xususiyatlardan biri – bu egoizmdir. Insonning “Ego”si doim “Super Ego” taʼsirida ijtimoiy maʼqullangan xulq shaklini baʼzan niqoblagan, baʼzan psixologik himoya mexanizmini qoʻllagan holda ifodalaydi. Inson tabiati serqirra va murakkabdir. Uni tushunish uchun bir fenomenini turli jihatlarini tahlil qilish lozim. Biz ham dastlab, altruizمنى ratsional altruizm darajasida “niqoblangan egoizm”dan farqlash uchun uning tabiatini tushuntirib beruvchi konsepsiyalarga murojaat qilamiz.

Altruizm fenomeni bir qancha fanlar doirasida tadqiq qilingan va uning oʻziga xos jihatlari yoritib berilgan boʻlishiga qaramay, psixologik mexanizmlarini milliy kontekstda oʻrganish masalasiga yetarlicha eʼtibor qaratilmagan. Altruizm tushunchasiga olimlar turli izohlar berishgan. Jumladan, Dj.Seglouning taʼkidlashicha, altruizm – bu subyektning ixtiyoriy ravishda oʻzgalarga yordam berishga qaratilgan erkin harakatidir [10].

V.V.Solovyov esa altruizm deganda «boshqa insonlarga nisbatan axloqiy birdamlik»ni tushunishni taklif etadi [9]. N.V.Grishinaning taʼkidlashicha, «altruizm – bu shaxsning oʻz manfaatlariga asoslangan boshqa mustaqil motivlardan farqli ravishda uning asosida oʻzgalarga begʻaraz gʻamxoʻrlik qilish va sevis, guruh uchun oʻzini fido qilish, masʼuliyatni his etish ehtiyoji yotadi» [3], [8]. Egoizm esa shaxsning oʻz manfaatlariga yoʻnaltirilgan xulq-atvor shaklidir [2], [5]. Shunday ekan, bazan biz atrofimizdagilarning bizga yoʻnaltirilgan “begʻaraz yordamlari” negizida “oʻz manfaatlari” yotgan boʻlishi mumkin degan ilmiy farazni ham inkor eta olmaymiz.

Altruizm fenomeni shaxsning maʼnaviy qiyofasini izohlab beruvchi biosotsiopsixologik tushunchadir. Chunki altruistik xulq tendensiyasi oʻziga xos biogenetik, neyrodinamik asoslarga ega boʻlish bilan bir qatorda ijtimoiy va psixologik omillarning oʻzaro integratsiyasi natijasida shaxs xulqida namoyon boʻladi. Altruizm shaxs xulq-atvorida quyidagi tamoyillar asosida reprezentatsiyalanadi va uning maʼnaviy qiyofasiga proektsiyalanadi:

1. Adolatlilik tamoyili – ushbu tamoyil shaxsni oʻzgalar manfaatlariga zarar yetkazmasdan turib harakatlanishga undaydi;

2. Oʻzaro hurmat tamoyili – oʻzini hurmat qilgan shaxs oʻzgalarning manfaatlarini va shaxsini ham hurmat qilishi bilan bogʻliq harakatlarda aks etadi;

3. Hamkorlik tamoyili – atrof dagilarning ehtiyojlari insonning shaxsiy manfaatlariga uygʻunlashuvini nazarda tutadigan harakatlar tizimi hisoblanadi [4].

Altruizm fenomenining psixologik tamoyillaridan ham koʻrinib turibdiki, bugungi kunda shaxslararo munosabatlarda mazkur jihatni qadriyat darajasiga aylantirish yoshlarni turli «ommaviy madaniyat» koʻrinishlariga nisbatan «psixologik immunitet»ni

shakllantirishning muhim komponenti hisoblanar ekan. Ilmiy izlanishimiz doirasida yana bir e'tibor qaratishimiz muhim bo'lgan jihat altruizm bilan ratsional altruizmni ham farqlashdir. Altruizm keng qamrovli tushuncha, uning ratsional xarakteri esa muhim ahamiyatga egadir. Mualliflik yondashuvimizga muvofiq, ratsional altruizm - ijtimoiy beg'araz adolat tamoyiliga asoslangan axloqiy tushunchalarni stenik hislar faollashuvi bilan xulqda ifodalanishini aks ettiruvchi barqaro qadriyatlar tizimidagi shaxs xususiyatidir [1].

Yuqorida altruizmni biosotsiopsixologik tushuncha deb izohladik. Buning asosiy sabablari mazkur fenomenning shaxs qadriyatlar tizimida barqaror xususiyat sifatida shakllanishida o'ziga xos bosqichlar mavjud bo'lib, uning negizida biologik, psixologik, ijtimoiy determinantlar bir xil ta'sir darajasiga ega. Mazkur bosqich quyidagi ketma-ketlikda amalga oshadi:

- Altruistik mayllar – har bir shaxs dunyoga kelganda o'z nasliga g'amxo'rlik qilish instinktlari bilan dunyoga keladi. Aynan ushbu instinktlar altruizmning biologik asosini belgilaydi va insonda anglanmagan altruistik xatti-harakatlarni faollashtiradi.

- Altruistik hislar – altruistik mayllar shaxsda altruistik reaksiyalarni yuzaga keltiradi. Mazkur reaksiyalar muayyan bir kechinmalar, hislar shaklida ifodalanadi. Altruistik hislar stenik xarakterga ega bo'lib, insonni kimgadir yordam berish uchun faollashtiradi.

- Altruistik ustanovkalar – shaxsning o'ziga beradigan ichki barqaror ko'rsatmalari tizimi.

- Altruistik yo'nalganlik – shaxsning o'zgalarga yordam berishga moyilligini anglatuvchi barqaror shaxs xususiyati.

- Altruistik xulq motivlari – shaxsni beg'araz yordam berishga undovchi kuch.

- Altruistik xulq – anglangan yoki qisman anglangan o'zgalarga beg'araz yordam ko'rsatishga yo'nalgan axloq [1].

Altruistik xulq motivlarini o'rganishga qaratilgan tadqiqotlar barcha fan sohalar doirasida uch yo'nalishda olib borilgan. Bular:

a) axloqiy xulq mezon sifatida o'rganuvchi yo'nalish (Dj.Payt qarashlariga asoslaniladi) – mazkur yo'nalish tarafdorlari altruistik xulqni ijtimoiy burch va mas'uliyat hissi bilan bog'lab tadqiq qilishni yoqlab chiqqan bo'lib, ularning fikricha, shaxs altruistik xulqni namoyon qilishi uchun axloqiy tushunchalar tizimi barqaror rivojlangan bo'lishi dardkor;

b) shaxs taraqqiyotining eng oliy namunasi sifatida tadqiq etuvchi yo'nalish (L.Kolberg va T.Laykon tadqiqotlariga asoslanadi) – mazkur yo'nalish tarafdorlari altruistik xulqni akmeologik rivojlanishning mezon deb hisoblab, inson axloqiy tushunchalar tizimini real xulqqa identivligining yuksak darajada ifodalanishi sifatida talqin qilganlar;

v) komil inson xususiyatlari yo'nalishidagi tadqiqotlar (sharq allomalari, faylasuflarning g'oyalariga asoslanadi). Zero, mazkur yo'nalishlarning barchasida altruizm shaxs akmeologik rivojlanishining yuqori cho'qqisi sifatida ko'rib chiqilgan [6].

Psixologiyada altruizm ijtimoiy xulq-atvor sifatida qaraladi va uning motivlarini tushuntirishda uch xil yondashuv mavjud: psixologik (ijtimoiy o'zaro almashinuv), ijtimoiy (ijtimoiy normalar), biologik (evolyutsiya).

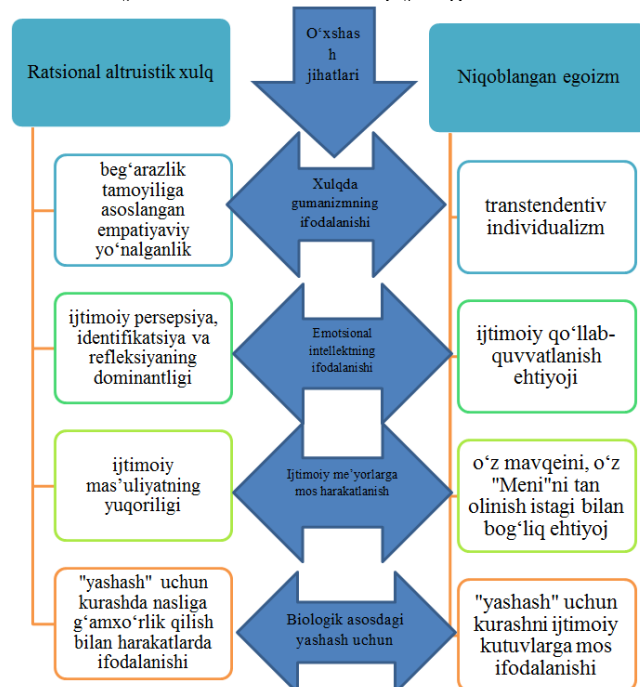
● **Psixologik yondashuv.** Jamiyatda har qanday shaxslararo munosabatlar zahirida o'zaro manfaatdorlik yotadiki, shunga muvofiq altruizm – bu mehr-muhabbat, hurmat, g'amxo'rlik kabi psixologik hissiyot va ijtimoiy-psixologik qadriyatlarni o'zaro almashinishdir. Bunda kishilardagi empatiya va egoizm hislarining namoyon bo'lish darajasi muhim ahamiyat kasb etadi.

● **Ijtimoiy yondashuv.** Shaxs va jamiyat hayotida ijtimoiy ta'sirlarning roli beqiyosdir. Aynan ijtimoiy ta'sirlar, ya'ni, ijtimoiy me'yor, sanksiya, ijtimoiy

mas'uliyat hissi va ijtimoiy rollarning o'zaro ta'siri natijasida kishilar altruistik xatti-harakatlarni sodir etadilar.

● **Biologik yondashuv.** Ushbu yondashuvda altruizm biologik ehtiyoj sifatida ko'rib chiqiladi va altruizm kishilar xulq-atvorida instinktiv ravishda namoyon bo'ladi deb qaraladi. Altruizmning asl mohiyati kishilarning o'z naslini saqlashga qaratilgan bo'ladi, ya'ni ota-onaning o'z farzandiga nisbatan altruistik xatti-harakati negizida o'z naslini saqlab qolishga bo'lgan biologik ehtiyoj yotadi deb tushuntiriladi [7].

Ilmiy tadqiqotimiz doirasida ratsional altruistik xulqni rivojlantirish uchun dastlab uning «niqoblangan egoizm»dan farqini aniqlab olishni joiz deb bildik. Aslida, tashqi belgilarda «niqoblangan egoizm»dan farqli jihatlar ko'zga tashlanmaydi. Biroq, har ikki tushunchaning psixologik ichki determinantlarini tahlil qilish orqali ma'lum bir tafovutlarni kuzatish mumkin. Ilmiy tadqiqotimiz davomida olib borgan tahliliy ma'lumotlarimiz asosida aytishimiz mumkinki, mazkur farq, avvalo insonning bosh miya faoliyatidagi impulsli o'zgarish bilan belgilar ekan. Chunki, inson chindan ham kimgadir beg'araz yordam ko'rsatsa, avvalo gamma impulsleri faollashib, limbik tizimda baxt garmonining ajralib chiqishini faollashtirar ekan. Lekin mazkur holatni aniqlash uchun insonga maxsus apparaturalar lozim bo'ladi. Shunga qaramasdan, altruist insonning xatti-harakatlarini real xulqda ifodalanish elementlariga qarab uning «niqoblangan egoizm»dan farqini qisman aniqlash mumkin ekan. Buning uchun biz quyidagi to'rt mezonga alohida e'tibor qaratdik: xulqda gumanizm, emotsional intellekt, ijtimoiy ta'sir mexanizmlarini anglanganligi va biologik kontekstdagi harakatlar tizimi. Ilmiy tadqiqot doirasida olib borgan tahliliy ma'lumotlarimiz asosida mazkur ikki tushunchaning differensial farqlari ham integrativ jihatlarini mualliflik yondashuvimiz asosida quyidagicha tasnifladik:

1-rasm. Ratsional altruistik xulq va «niqoblangan egoizm»ning differensial va integrativ xususiyatlari (mualliflik yondashuvi)

1. Xulqda ifodalanuvchi farqli jihatlar:

- Ratsional altruistik xulq: empatiyaning kuchli darajada ifodalanishi; ijtimoiy mas'uliyat hissining yuqoriligi; ijtimoiy persepsiya mexanizmlaridan identifikatsiya va refleksiyaning dominantligi.

- «Niqoblangan egoizm»: o'zgalarning hurmati va mehrini qozonish, ijtimoiy mavqei ortishi bilan bog'liq ijtimoiy tan olinish ehtiyojining yuqoriligi; o'z-o'ziga

bahoning ortishi; o‘zaro psixologik qo‘llab-quvvatlanishga intilish.

2. Xulqda ifodalanuvchi o‘xshash jihatlari:

Ratsional altruistik xulq va «niqoblangan egoizm»: «yashash uchun kurash»da ifodalanadi; o‘zgalarga yordam berish; emotsional intellektning yuqoriligi; ijtimoiy kutuvlarga mos ijtimoiy me‘yorlar doirasida harakatlanish; o‘z shaxsiga nisbatan hurmatning ortishi; gumanistik hislar bilan bog‘liq qadriyatlarining yaqqol ifodalanishi. Yuqorida 1-rasmda keltirilganidek, ratsional altruizm va «niqoblangan egoizm»ning o‘zaro differensial va integrativ xususiyatlari tahlil qilinganda to‘rtta mezon yaratib olingan. Mazkur mezonlar quyidagicha ifodalanadi:

1. Xulqda gumanizmning ifodalanishi: ratsional altruistik xulqda gumanistik hislar «beg‘arazlik» tamoyiliga asoslangan empatiyaviy identifikatsiyaning kuchliligi bilan bog‘liq shaxs yo‘nalganligida aks etsa, «niqoblangan egoizm»da transtendentiv individualizmning, ya‘ni egotsentrik hislarning noegotsentrik shaklda «psixologik qo‘llab-quvvatlanish» ehtiyoji ta‘sirida ifodalanishi bilan bog‘liq bo‘ladi. Bu yerda transtendentiv individualizm shaxsdagi egotsentrik hislarni transformatsiyalangan holda, ijtimoiy kutuvlarga mos ravishda harakatlanishni ta‘minlovchi emotsional reaksiyalar shaklida ifodalanishi hisoblanadi.

2. Emotsional intellektning ifodalanishi: ratsional altruistik xulqda emotsional intellekt ijtimoiy persepsiya mexanizmlaridan identifikatsiya va refleksiyaning ustuvor intensiv namoyon bo‘lishi bilan, «niqoblangan egoizm»da esa ijtimoiy qo‘llab-quvvatlanish ehtiyojini faollashtiruvchi emotsional qadriyatlar tizimidagi hissiy munosabatlarni konstruktiv yo‘lga qo‘yish, mehr almashinish, o‘zgalarga tolerant munosabatda bo‘lish orqali o‘ziga shunday munosabatning qaytishini kuchaytirish bilan bog‘liq bo‘ladi.

3. Ijtimoiy me‘yorlarga mos harakatlanish: ratsional altruistik xulq egalari tomonidan ijtimoiy ta‘sir mexanizmlarini (ijtimoiy me‘yor, ijtimoiy sanksiya, ijtimoiy ustanovkalar) anglanilganlik darajasi yuqori bo‘ladi va aynan mana shu ijtimoiy me‘yorlarning anglanganlik darajasi ularni chin ma‘noda «insoniylik qonunlari» asosida yashashga undaydi va atrofda gilarining

hayoti uchun ijtimoiy mas‘uliyat va javobgarlik hissining yuqori bo‘lishini ta‘minlaydi. «Niqoblangan egoizm»da esa o‘z mavqei, o‘z «Men»ini tan olinish istagi bilan bog‘liq ehtiyojlar shaxsni ijtimoiy kutuvlarga mos harakatlanish tendensiyasini oshiradi. Natijada shaxs guruh, jamiyat a‘zolarining ijtimoiy kutuvlariga moslashishga va o‘z ijtimoiy mavqei axloqiy tamoyillar asosida oshirishga intiladi.

4. Biologik asosdagi yashash uchun kurashning o‘ziga xos shakli: ratsional altruistik xulq ham, «niqoblangan egoizm» ham aslida «yashash uchun kurash»ning o‘ziga xos shaklidir. Faqat ratsional altruistik xulq naslga g‘amxo‘rlik qilishda «beg‘arazlik» tamoyiliga asoslansa, «niqoblangan egoizm» o‘z manfaatlariga erishish, jamiyatga integratsiya bo‘lish uchun ijtimoiy ma‘qullangan shaklda harakatlanish bilan bog‘liq «biosotsial manfaatlar»ga asoslanadi [1].

Shunday qilib, shaxsda o‘zgalarga yordam berishga qaratilgan altruistik xulq bilan «niqoblangan egoizm» orasidagi farq xatti-harakatlarimizda ko‘pincha sezilmasada, bizning axloqiy hislarimizda, motivatsion sohamizda o‘z aksini topadi.

Yuqorida keltirilgan tahliliy ma‘lumotlar asosida quyidagi xulosalarni shakllantirish mumkin:

1. Altruizm fenomeni negizida ifodalanuvchi altruistik xulq shaxsning ma‘naviy qiyofasini belgilab beruvchi, uning jamiyat hayotiga daxldorligini, yurt manfaatlarini ustun qo‘yishini anglatuvchi vatanparvarlik hissining motivatsion jihatini asoslovchi xulq-atvor shakli hisoblanadi;

2. Shaxsdagi altruistik xulqning ratsional shakli beg‘arazlik tamoyiliga asoslanib ijtimoiy adolat, o‘zaro hurmat, hamkorlikdagi faollikni namoyon qilishda intellektual xususiyatlarga ustuvorlik berilishi bilan tavsiflanadi;

3. Ratsional altruistik xulq va «niqoblangan egoizm»ning differensial va integrativ xususiyatlari «xulqda gumanizm»ni, «emotsional intellekt»ni ifodalanishi, «ijtimoiy me‘yorlarga mos harakatlanish» hamda «biologik asosda yashash uchun kurash» mezonlariga muvofiq tasniflanishi mumkin.

Adabiyotlar

1. Atabaeva N.B. Shaxsda altruistik xulqni rivojlantirishning psixologik asoslari. / Psixol.f.d. (DSc) diss. -T.: TDPU. 2022, 22-23-b.
2. Головин С.Ю. Словарь психолога-практика. - Минск: Харвест. 2001. - С. 27.
3. Ильин Е.П. Психология помощи: Альтруизм, эгоизм, эмпатия. СПб. - Питер: 2013. -С.254 - 261.
4. Ильин Е.П. Психология общения и межличностных отношений. СПб. -Питер: 2009. -С.576.
5. Кандаков И.М. Психология иллюстрированный словарь. СПб. Прайм-Еврознак. 2007. -С. 25.
6. Кравченко С. Предвосхищение. Т 2. Словарь с комментариями. - М.: ЛитРес. 2018. -С.465.
7. Майерс Д. Социальная психология - СПб. -Питер: 2002. -С.639.
8. Психологический словарь. Под ред. В.П.Зинченко, Б.Г.Мещерякова. Изд-е 2-е. -М.: Прайм. 1997. -С.18.
9. Соловьёв В.В. Оправдание добра. // В.В.Соловьёв Соч в 2 тт Т.1 -М.: "Мысль". 1988. -С. 152-169.
10. Jonathan Seglow (Ed.)/ The Ethik of Altruism. Routledge chapman & Hall. London. 1986. -P. 225.
11. Internet saytlari: <https://rg.ru/documents/2015/06/08/vospitanie-dok.html> (murojaat holati 2021 yil 15 dekabr).

REZYUME. Mazkur maqolada ratsional altruizmning «niqoblangan egoizm»dan farqli hamda integral jihatlari psixologik nuqtayi nazardan tahlil qilingan.

РЕЗЮМЕ. В данной статье анализируются различные и интегральные аспекты рационального альтруизма от «замаскированного эгоизма» с психологической точки зрения.

SUMMARY. This article analyzes the different and integral aspects of rational altruism from "disguised egoism" from a psychological point of view.

KASBIY STRESS VA KASBIY SO‘NISH HOLATLARINI TASHHISLASHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI

D.B.Botirova – katta o‘qituvchi

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Tayanch so‘zlar: kasbiy stress, kasbiy so‘nish, kasbiy zerikish, kasbidan bezish, kasbiy o‘zlik, kasbiy “men”lik, kasbiy malaka, kasbiy hamkorlik, kasbiy layoqat.

Ключевые слова: профессиональное стресс, профессиональное выгорание, профессиональная скука, профессиональная идентичность, профессиональное "Я", профессиональная компетентность, профессиональное сотрудничество, профессиональная ответственность.

Key words: occupational stress, professional fading, professional boredom, professional identity, professional self, professional competence, professional cooperation.

Jahon miqyosida ijtimoiy intergratsiya, globallashuv va axborotlashgan tendensiyalarining kuchayib borishi ta‘lim

tizimida pedagoglarning ijtimoiy-psixologik kompetentlik masalariga bugungi zamonaviy talablar asosida yanada